

Abstrakt

Roztroušená skleróza (RS) je chronické autoimunitní onemocnění centrálního nervového systému projevující se širokou škálou klinických příznaků. Mezi tyto příznaky patří porucha kognice, která úzce souvisí s kvalitou života a je jedním z nejdůležitějších prediktorů omezení průběžnosti. Disertační práce prezentuje výsledky čtyř studií rozdělených do tří oblastí zkoumajících neuropsychologické markery v souvislosti s dalšími projevy či důsledky RS.

První sledovanou oblastí je vztah řečových charakteristik a rychlosti zpracování informací u pacientů s RS. Naše studie prokázala silnou asociaci mezi zpomalenou rychlostí artikulace a podprůměrným výkonem v rychlosti zpracování informací. Prokázali jsme, že akustická kvantitativní analýza řeči je schopna identifikovat pacienty s podprůměrným kognitivním výkonem.

Dalším cílem disertace bylo určit prediktivní hodnotu sérových hladin lehkých řetězců neurofilament u nově diagnostikovaných pacientů s RS pro rozvoj kognitivního poklesu během devíti let sledování. Mezi vysokou hladinou na počátku onemocnění a zhoršením kognitivních funkcí v průběhu sledování jsme odhalili pouze slabý vztah s doménou verbální paměti.

Poslední sledovanou oblastí byla průběžnost. Cílem bylo zjistit, zda hodnocení kognice a dalších klinických markerů pomůže zpřesnit identifikaci pacientů s nejvyšším rizikem nezaměstnanosti. Dalším cílem bylo identifikovat klinické a magnetickorezonanční (MR) markery omezení průběžnosti v průběhu dvanácti let sledování. Test rychlosti zpracování informací Symbol Digit Modalities Test patřil k nejsilnějším klinickým markerům nezaměstnanosti. Použití kombinace klinických a MR markerů zlepšilo predikci změny průběžnosti v průběhu dvanácti let sledování.

Klíčová slova: roztroušená skleróza, kognice, řeč, artikulace, lehké řetězce neurofilament, průběžnost, longitudinální studie